

Ülikoolid õpivad säästma

Haridusministeeriumi teaduse ja ülikoolide osakonna juhataja Ain Heinaru sõnab, et haridusse tuleks senisest rohkem investeerida. "Juba järgmise aasta riigieelarves peaks kajastuma, kas Eestis on haridusel prioriteet või mitte."

Kuid ülikoolid peavad ka ise otsima võimalusi raha kokkuhoiuks.

Vana mõtteviisi järgi pidi riik leidma raha ülikoolihoonete kütmiseks. "Riik ei saa seda lõpmatult teha. Peavad olema kriteeriumid, mille järgi saab otsustada, kui palju ülikoolid pinda vajavad," selgitab osakonna juhataja.

Eriti kehvas seisus on Heinaru sõnul ülikoolide ühiselamud. "Kas on üldse mõtet neid remontida?" küsib ta. Välismaiste ekspertide analüüs on näidanud, et uute hoonete ehitamine maksaks sama palju kui vanade remont. Heinaru peab õigemaks uute üliõpilaslinnakute rajamist Tallinnasse ja Tartusse.

Tema sõnul võiks Tallinna üliõpilaslinnak olla ühine kõikide Tallinna ülikoolide tudengitele. "Ülikool sõna täpses tähenduses on ikkagi ainult Tartu Ülikool," arutleb Heinaru, kelle sõnul ükski Tallinna neljast ülikoolist ei anna täisülikooli mõõtu välja. "Kõik ülejäänud on vaid spetsialiseeritud kõrgkoolid. Šanss täisülikooliks saada on näiteks Tallinna Tehnikaülikoolil, kui ta ühendab endaga teised Tallinnas õpetatavad teadused." Heinaru sõnul ei saa väikeses riigis olla väga palju ülikoole, küll aga spetsialiseeritud kõrgkoole. Ülikoolide raha aitab kokku hoida ka juhtkonna ja dubleerivate õppejõudude koondamine, mis on või-

malik ülikoolide ühinemisel.

Tallinna Pedagoogikaülikoolilt ootab haridusministeerium arengukava, kus peaks olema ära näidatud selle kooli nišš haridusturul. Kas pedagoogikaülikool soovib jätkata eraldi ülikoolina või spetsialiseerub pedagooge ettevalmistavaks kõrgkooliks.

Õppejõudude palkade reguleerimist nimetab Heinaru ülikoolide siseseks probleemiks. Ta ei pea õigeks seisukohata, et kõikide töötajate palgad peavad tõusma võrdsetel teatud protsendi võrra. "Iga inimene on erinev, igal on oma hind. Seepärast tuleb palku diferentseerida ja õige on rääkida keskmisest palgatõusust teatud protsendi võrra."

Üks võimalusi ülikoolide töö efektiivsuse mõõtmiseks on üliõpilaste ja õppejõudude suhtarv ülikoolides. Keskmiselt on Eestis üks õppejõud 9–10 tudengi kohta. Kunstiülikoolis on Heinaru esitatud andmete põhjal üks õppejõud nelja üliõpilase peale. "Et tõsta palku poolteist kuni kaks korda, peaksime jõudma nii kaugele, et ühel õppejõul oleks keskmiselt 14–15 üliõpilast," märgib ta. "Väiksemas ülikoolis võib olla ka vähem, kuid mingi piir tuleb kehtestada," selgitab Heinaru.

Praegu ootab aga ministeerium ülikoolidelt õppekavasid, et nende taotluste põhjal saaks otsustada, mida ja kui palju on riik võimeline finantseerima. Õppekavade alusel viiakse läbi igakülgne ekspertiis. Õppekavasid, mis nõuetele ei vasta, tulevikus ei rahastata. "Akrediteerimise kaudu saab ka reguleerida õppekavade dubleerimist eri ülikoolides," sõnab Heinaru, kes peab konkurentsi loovat dubleerimist mõnel alal kasulikukski.